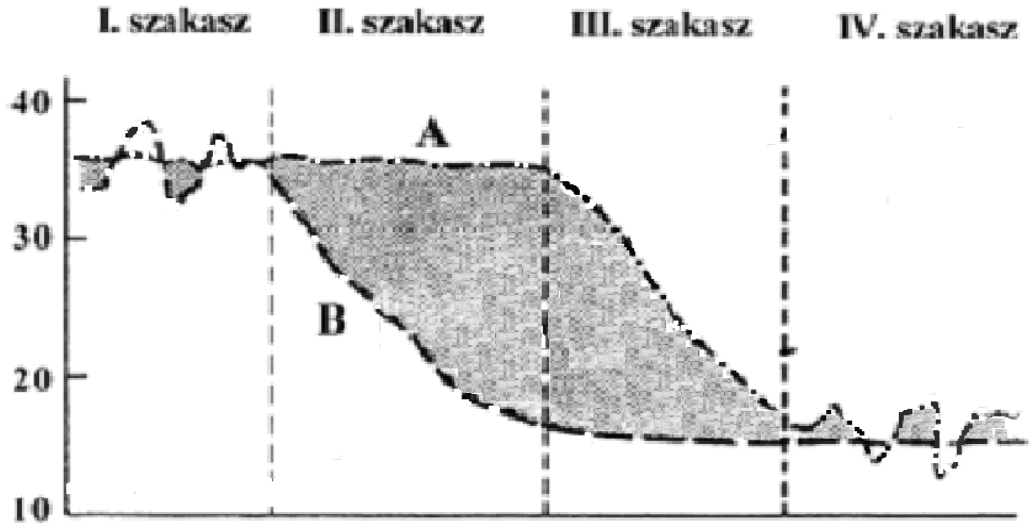
Teleki Sámuel tantárgyverseny

Humánföldrajz, X.-XI. osztály
2007. május 5

Minden tétel kötelező.
Munkaidő: 2 óra

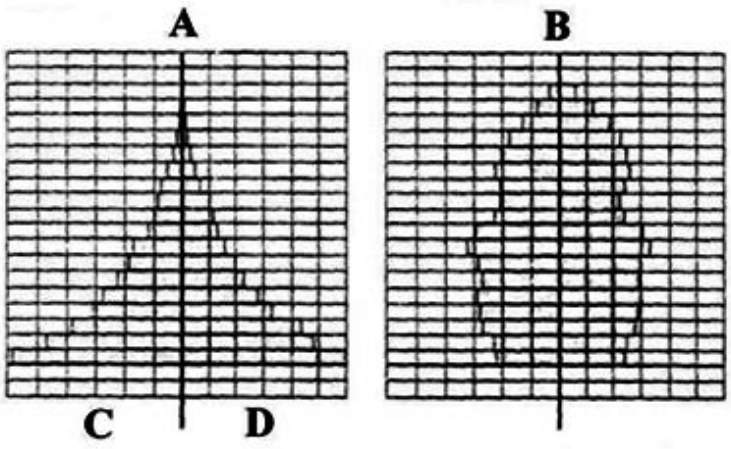
I. Az alábbi diagram a népesedési ciklus szakaszait mutatja. Tanulmányozd az ábrát, majd válaszolj a következő kérdésekre!

1. Mit jelölnek a nagybetűkkel jelzett görbék?
A:
B:
2. Mit jelöl a sötétebb színű terület?
3. Jellemezd néhány mondatban a II. és IV. szakaszokat!
4. Az alábbiak közül melyik államokra jellemző a II. szakasz?
Olaszország, Brazilia, Románia, Kína, Oroszország, Németország, India, Mexikó,

19 pont

II. Tanulmányozzátok a következő grafikonokat!

A számokkal jelölt állítások után írd le az alábbi ábrák megfelelő részeinek a betűjelét!

1. A fejlett országok korfája
2. A fejlődő országok korfája
3. Nők
4. Férfiak
5. Fiatalodó népesség
6. Öregedő népesség
7. Magas természetes szaporodás
8. Természetes fogyást is mutathat
9. Valószínűsíthetően 10-20 év múlva is sok gyerek fog születni
10. Magas az idős korúak aránya
11. Svédország korfája is ilyen
12. India korfája is ilyen
13. Románia korfája is ilyen napjainkban

13 pont

III. A számmal jelölt állítások után írd le a rá vonatkozó fogalom betűjelét!

A. szén
B. kőolaj
C. földgáz
D. geotermikus energia
E. szélenergia
F. napenergia

1. Jelenleg feltárt készletei a fiatal hegységek környezetében és a selfek területén találhatók.
2. A XX. Század elején felhasznált összes energiahordozónak a felét adta.
3. Ismert készleteinek 90%-a az északi félgömbön található.
4. A robbanómotorok alapvetően meghatározták ennek az energiahordozónak az elterjedését.
5. Készleteinek kimerülésétől nem kell tartani, mert azok a bányászat szerény mértékű növekedése esetén is fél évezredig elegendőek.
6. Szállítását csővezetékeken és szupertankereken oldják meg.
7. Felhasználása az ipari forradalomig világ-szerte általános volt, a gőzgép azonban használatát kiszorította.
8. Rövid időn belül a legfontosabb tüzelőanyaggá vált.
9. Energetikai nyersanyagként, vegyipari alapanyagként egyaránt alkalmazzák.
10. A természetből közvetlenül kibányászott energia, a fogyó energiahordozókhoz soroljuk.
11. A tükrök segítségével összegyűjtött energiával fejlesztett gőzt vezetik a turbinákra, és így állítanak elő villamos energiát.
12. A föld mélyéről feltörő gőzt használják fel a turbinák meghajtására, így állítanak elő villamos energiát.
13. Kína rendelkezik a legjelentősebb kitermeléssel.
14. A világtermelés harmadát Oroszország, negyedét az USA adja.
15. Szaúd-Arábia, az Egyesült Államok és Oroszország rendelkezik a legnagyobb kitermeléssel.

15 pont

IV. Írd az erőforrás mellé a megfelelő településeket/térségeket!

a. szén
b. kőolaj
c. ércek
d. márvány

Kiruna, Donbas, Kurszk, Carrara, Maracaibo-öböl, Karélia, Párosz, Karaganda, Itabira, Szilézia, Északi-tenger, Perzsa-öböl, Magnitogorsk, Tunguszka, Texas, Siena

16 pont

V. A számmal jelölt állítások után írd le a rá vonatkozó fogalom betűjelét!

A.urbanizáció a fejlett országokban
B. urbanizáció a fejletlen országokban
C. mindkettőre vonatkozik
D. egyikre sem vonatkozik

1. A XIX. Században volt a leggyorsabb.
2. A mezőgazdaság eltartó képességének csökkenése váltotta ki a városba áramlást.
3. A XX. Század második felében volt a leggyorsabb a folyamat.
4. A városba áramlás következtében nyomornegyedek alakultak ki.
5. A folyamatot az ipar és a szolgáltatások fejlődése, a munkalehetőség indította el.
6. A városi népesség arányának növekedése a következménye.
7. Így jöttek létre Földünk legnépesebb városai (pl. Mexikóváros, Bombay).
8. A dinamikus városba áramlásra a városok nem készültek fel, ezért rosszak a lakáskörülmények, a közműellátottság, alig van munka.
9. Magas a természetes szaporodás, és jelentős a bevándorlás.
10. Megkezdődött a szuburbanizáció.

10 pont

VI. Párosítsd össze a városalapításban szerepet játszó telepítő tényezőket a megfelelő városokkal (egy tényezőhöz csak egy város tartozik)!

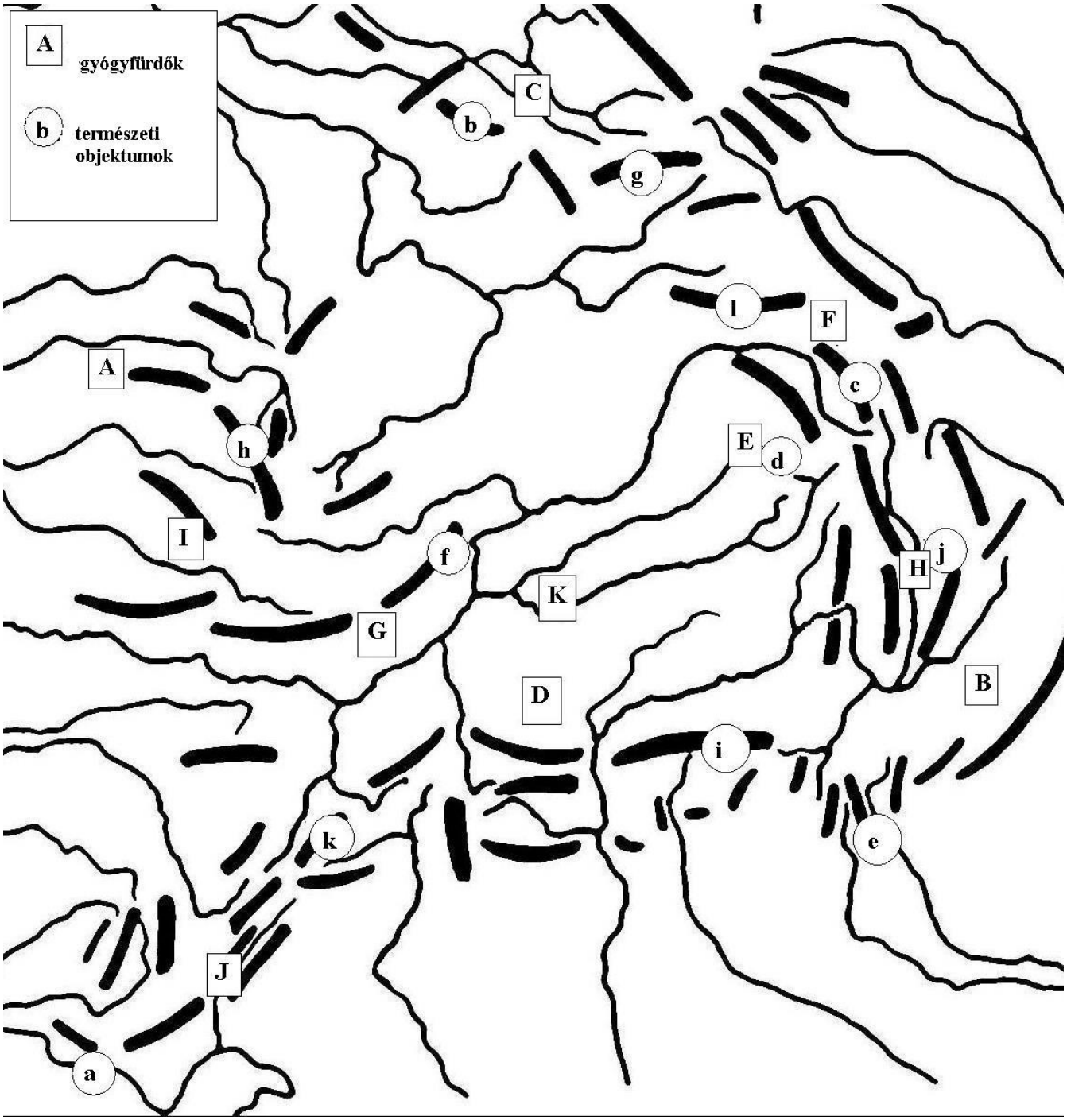
1. folyókanyar	A. Rio de Janeiro
2. folyami sziget	B. Velence
3. partközeli sziget	C. San Francisco
4. félsziget	D. Párizs
5. tengeröböl	E. Passau
6. dombtető	F. New Orleans
7. folyótorkolat	G. Frankfurt
8. hídfő, átkelőhely	H. Salzburg

8 pont

VII. Adott az alábbi térkép.

a. Nevezd meg a térképen bejelölt gyógyfürdőket és természeti objektumokat!
b. Milyen jellegű vizek táplálják az **A**, **D** és **J** betűkkel jelölt gyógyfürdőket?
c. Mutasd be 5-5 mondatban az **a**-val és a **g**-vel jelölt nemzeti parkokat!

39 pont

A
gyógyfürdők
b
természeti objektumok
C
b
g
l
F
A
c
h
E
d
I
f
j
H
K
G
B
D
i
k
e
J
a